

1586 1586

Spiritus.

kallades mycket små grävareles som kläcktes ur tippågg. Det var endast fruntimmer som kunde skaffa sig sådana, och de mäste själva ligga på dem. Därav blev de så sjuka, så de hällo på att dö och mäste kalla på präst som gav nattvarden. Men de blev bra näp spiritusen kläckts ut och hade sedan en lydig tjänare, som gjorde allt för den som ägde honom. Men en sådan liten spirituss kunde ägarinnan aldrig bli av med, om hon än ville

(46.5d)

och han hade försvarit sig åt den ande.

Tuppågg kallas ännu riktigt små ägg i sam hönzen ibland han närla. Man trodde att huppen lade dem.

[Meddelat av min far lantbrukaren S. O. Olson från Rämminge i Hälestads socken. Se min saml. från 1922 sid. 12.]

Nykalvad ko.

Skall man ge nyfummet vatten med salt och surdeg i. Åven kokar man kamomillblommor i vattnet och ger hon. Det ska vara bra. Det var vanligt förr

1586

J 8

att man om sommaren samlade
in dylika blommor och torkade
för vinterns behov.

[En din. 881 2]

Fären

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Häradet

Skall man ge tegelolja som
smetas på brödbitar. Denna
olja är en mörk ljustflytande
rätska, som köpes på apotek.

Det är så bra för fören om
vintern. Användes delvis
ännu, men sällan i saker idag.

Den är alltid hos till idag

Mash i rumpan

sa man att kor hade när
själva granskogen blev
mjuk. Då skar man körte inte

688

svansen, stödde i något
söret och band om med trådar.

[Min mor Amanda Olsson, se saml.

för 1982. vid 18.]

Talesätt.

1) En inte härra vise
garne, så finge di fattige
smälte ihjäl

2) Du skulle ha märre, när
di andre hattera märre, så ha
du fått söt mjälk du må

[räges om en som kommer för sent och
har ingen längan sliven]

1) vise = vole 2) garne = galna 3) märre = morra

3) märre = morra

1586

85

LUND'S UNIVERSITET'S
FOLKMINNESARKIV

Sfarre skepp ärje skurtunne
ha trulle förr.

[Säges om den som skryter och
fästar, att han skall nog vara
försändlig och ingen dumhet
göra]

Pänge, då ändå ender
den fattige har. Här han inte
rängor, så är han en skit-
stövel.

Du sket för nära vägen,
så länsman klev ifr. [När nägen har att vänta efterskattning]

1) "skeler" = diskvatten med matavskräde

"skurtunne" = tunna förr "skeler"

2) trulle [avr "bille"] = fallit.

66

Du säjer ¹a, sám du skulle
ha råg ²te sälje

[Till en skrytkälig report]

Nu får du stå mä din anis
å inte sälje ett enda korn

[Till en som ej lyckas; i de flesta
fall med den anstrykning av själv-
förfallat]

Å du driven i två kök-
sockner, säges till en flicka,
för vilken underkjolen blivet
längre än den andra kjolen.

Allmänna i södra Hällestad

1) "säjer a" = skryta, "bör på"

2) råg = råg - "allt" vad elliptiskt

1586

LUND
FOLKMINNESARKIV
LUNDSS UNIVERSITET
7.

Va tar du för fläsket?
Säges vid ramma tillfälle som
föregående.

Mäktige herre gör mäktige
ting, tiggere får slanke all
välā i kring.

Där rike di hoker fläsk
i ärter, å tiggere di far däpp
i oset.

Då ä båst te kaste yka
i sjän å gå lannvägen hem.

[Säges när man mårte uppgen
rah] Allmänta i södra H

1) tiggere = biggare. 2) slanke = gå och
göra inget. 4) däpp = doppa.

Ordstår.

"Gla inte smöret falle i lerten,
så ha inte hunn fått' et" sa
hon som tyckte han borde
ha kunnat få en bättre man.

"Nu å då gjort" sa påjken,
när han sköt i byxan.

"Nu å da gjort" sa han sām
svar värt sei.

"Ja fram," sa Skrutt, när han
gick å tiggde.

"Jä ja jo" sa Erker; Fäkta
"Skrutt är annan benämning på Skan.

1586

99.

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

"E rörel va då färste, sám
ja köpte mej, när ja varit bonne,"
säden som ansåg han kunde
"2)" "allting miljor över världen"

"Du härliga jul, att du kom
i smart," sa gubben när han
fick hem jullånnvinet. ^{egentl.}

födral Hällestads

Ordspråk

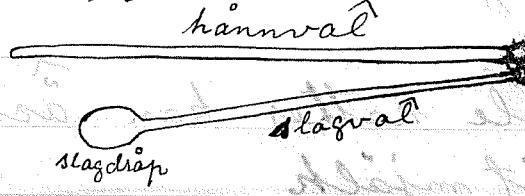
Träng kör hund i bånn ³⁾ ⁴⁾

Gamle hatter kan äckta
lape söt mjölk

"Runt såll med uppstående kanter och
ram botten ett av röder flålet näf. ¹⁾ Ina
vändes att välla bort agnor med. ²⁾ re = reda upp
klara. ³⁾ hunden
⁴⁾ band.

Starka karlar

Man brukar säga att förr i tiden varo karlarna så starka att de kunde slå av en "hannval" mot tunnen. "Ghannval" hällades skaffdelen av en slaga och bestod av en över en tum tjock rund påk. Att slå av den mot tunnen var alltså ett kiaffprov [som väl varit omöjligt att utföra, inom parentes sagt]

Körvan är bild av den typ som slaga namn användes i norra Östergötland. "Slagval" med vid-

1586

LUND
FOLKMINNESARKIV
S 11
11

hängande "diåp" tog man helst bland de skott som växa ut på sin ek-stubbe.

Dagsverksgill

Om ifngling iom "ville visa" att han var "dagsverksgill" d.v.s. kunna utföra gilligt häl-dagsverke, mäste kunna vässa en "staver" under det han håll den i handen och ej stödde den mot huggkubben. Detta prov är rätt svårt att utföra.

Om ett annat dagsverksprov se samlingen från 1982 sid 407

Om gårdeggårdar och tillhörande färmer se sid 408

Styrhepro

En pojke fick inte några byxor [utan fick gå i småbarns-kläder] förrän han var så stark så att han kunde bär en "hallsjan" iag. En "hallsjan" [= en hav spann] var ett fiskarbiträmmat varmed man mätte råd, potatis o.dyl. Mätlet rymde 8 kappor vilket var så mycket som en fjärdedels tunna. 2 "hallsjan" blev en halv tunna [= "halftunne"]. Man halade aldrig om ett mätt "spann". Benämningen spann på körl förekommer ej heller. Det var en jämnstrukten "hallsjan", som rymde 8 kappar. I allmänhet tages en kappe dessutom till

1586

17
13

"räke" [=räge] varför det blir 9 hoppas
på en halspan.

Besta förgileben.

När en pojke blivit så pass
stor att han själv kunde höra
åt stan med häst och vagn så
skulle han första gången besta
brännvin på de andra karlarna
i laget när man kom in i stan.
Detta kallades "te besta för
gile ben". Därefter räknades
pojken bland de fullgoda.

Låna "rämpedrag"

Småbarn skulle inte vara med
vid slakt. För att bli av med

14

14

dem skickades de iväg till
"grannas" [närmaste grannens] för
te be å få låne råmpedrag".
Detta var bara skämt och för att
få bort barnen. "Råmpa" = sumpan,
smansen. [På annat håll skulle
man hämta rumpäröckan].

Lo-aln och vattenpass

Man brukar säga: Tårr, fin
hadde du øjekskaflet be lo-arn
å föschinnet [förskinnet] te
vattenpass.

[E.O. Olson]

RåmjölkspannkakaLUNDs UNIVERSITETs
FOLKMINNESARKIV

[“rämmerspannkake”] ska man inte
ge åt katter, ty då bli inte korna
så smart med kalv igen. Person
av mankön shall smaka av rå-
mjölkspannkakan innan kvinn-
kön, ty annars bli ej korna med
kalv så smarta.

Väta i sängen

Den som “spiser i sängen” kan bantas, gensem, att man
torkar en tuppikam trå hår
i røgen så, att den kan slötas
till pulver, vilket pulver
henligen blandas i mat åt
patienten. Även brukar man lata

16

2831
3331

16

en, som är behäftad med denna
skavank den ovetande åta bitar
av djurs könsdelar blandade i
mot. If en gosse gives då hondjurs
och åt en gorre handjurs könsdelar.

Otrogen hustru

En hustru ville bli av med sin
man för att ha en annan. Hon fö-
sökte då få veta något medel
att döda mannen med. Men
mannen som visste om hustruns
planer rade: "Nyblakat biö och
nykörat smör blir gamle manne
död." Hustrun gav då sin man
alltid sådan mat, varav han
bara mätte bra och dog inta
alla.

[Meddelat av min mor
från Amanda Olsson]

1586

13

17

Om gårdesgårdar.

I norra Östergötland, där det är gott om virke har man i regel varje hage, gårdet eller äng att gördad av en gårdesgård [järgål], som är permanent. Materialet är "trinne", "staver" och "hank" [kollektivord] [sing: trinne, trinna; pl. trinner, trinnare; fem.: sing: staver, stavern; pl. stavre, stavra: mark.. sing: hank, hanken; pl. hanke, hanka: mark.]

"Trinna" utklyvs nu länga /
starkar mest av gran. [am barn
leken "klywe trinne" se saml. för
1933 sida 315] Till "staver" är en
väst, men då det tröslaget ej för-
slas tages allmänhet gran.
Stavarna nässas och barkas delvis

18
18

d.m.s. en del av barken borttages genom att man med ytan går flera ränder i stavern. Både trinnar och staver bålredes under eftervintern för årets behov och upplägges i varv på varandra med mellanlägg ^{för} att torka.

Hanken görs av smala enepåkar, vilka göras mjuka genom att hållas över en eld, varefter de smös till samman i flera varv till ringar på ambi. ett kvarter [en halv fat] Detta kallas "te base hank"

När man skall uppföra gärde-gården [= "te hängne järsgål"] sätts stavarna med två och två på ett avstånd av omkring två alnar.

"Hål görs [= te hætke hål]" med

LUNDs UNIVERSITET
FÖRFLÖDDENSARKIV
19 19

en ned till tjockare och vassjörn-
stång, som har en ögla i övre
änden. Den kallas "hottskånga".

[som dagsverksprov med den se min
samling av 1922 sid. 407] "Trinnar"
läggas nu mellan "hotta" [=staver-
paren] i sned ställning. Med
lämpliga mellanrum sättes en
hank omkring staverparen för
att ge styrka åt det hela. Enligt
gammal sed shall hankarna
"turrossa" [storändan är den open
vara hanken är gjord] vara
riktade nedåt, ty trallköringar
kan mjälka andras kor genom
att sticka en kniv i en ^{upparat} nedåt
riktad "hanke-turrossa". [Mjälka
in en kniv se min samling av
1922 sid 119 o 226] Numera an-

20
20

2020

vändes mest stålhand, stället för hank. Därmed sparas också trinne, ty järdesgårdarna kan göras glesare än om man har hank. Järdesgårdar med hankar rade man varo så låta "att inte en orm kunde hamna igenom en gång". Järdesgårdar som består bara av ett par rader trinnor och uppsättas mera för tillfället kallas "fall" [pl. "fölle"].

Hö "där två järdesgårdar sätta samman mitt på en väcka så att bredd upptar kallas "en hänsläst."

De extra "hö" som placeras vid en fallfärdig järdesgård för att styrka den kallas "mällahö".

[C. O. Olsson]

Duvan och skatan.

En gång lytte duvan och skatan ägg men duvan blev burred och skrek till skatan:

De tjuv, du tjuv,
du stål sja
^{i gästtu} istället för sja

De tjuv, du tjuv.

Men skatan var så skallade, och det
går hon än.

Tuppen, gähen och "stenjölpen"

[över den sista är en fågel men
en liten en som har ett issande
ljud] slog en gång vad om
en ko, som den skulle få, som
vaknade först om morgonen.

1586

21/21

Spegel.

LUND
FOLKMINNESARKIV
UNIVERSITET

Man shall ej hitta sig i någon
spegel, när man har något ant
i ansiktet, ty då blir det väle

Mor.

Förbud

Man tror att vissa personer
ha "för-bu" d.v.s. det hörs
som om de komme i fastän,
låta upp dörren o.s.m men
när ingen kommer in. Då om
en stund kommer personen på
samma sätt som det hördes för-
ut. Den som öppnar för ett
"förbu" kan ofta bli svart
sjuk. [Ananda Olman] Mor.

Dét gjorde truppen och gal: "Kona
å mii" Den vaknade göken och
troddes han var fört så han lät:
"Go - ko - go - ko." Sist kom den
lille stenjölpen, som även sagt,
att han var sist så han snattrade
"Ja kan åtminstone smake så'f,
smake så'f" ["så'f" = sprad].

Hönans och ugglans låten.

När hönan fått närpa, kacklar
han: "Ho - om, Ho - om, Kom
ä - ta'f" Ugglan sager om
hösten: "Klä vitt, klä vitt" [=
= klä vitt] Hon anses både
lik, all synnerhet om hon
kammer mår i husen.

2f.

386

24

Ringar i bergen.

I Mottorps ägor intill Risingse finns ett bergsparti, som kallas "Stallsberga" nära sjön Öst-Tjutten. Där ska det vara ringar i berget var man bundet hästar under afred.

Slövlar till sonen i Amerika.

En pojke skrev hem från Amerika till sin far, att han hade så dåliga stövlar. Da ville fadern sända ett par nya stövlar. Men då han hört, att det gick så mycket förbale på telefon, så slängde han upp stövlarna på telefon -

1586

LUNDSS UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIV

trådarna förfog att de hörde skulle köras iväg till Amerika. Snart kom en luffare förbi och då han fick syn på de nya och präktiga stövlarna tog han ned dem och hastade upp sina tråsiga i stället. Men när ren gubben, som ränt iväg dem fick se de tråsiga stövlarna, sade han att sonen fått de nya och ränt hem de gamla.

[E. O. Olson]

Prästsäcken

En präst och en länsman trötta på varandra och länsman skällde om att prästsäcken

26

881
882

26

va bottenlösar. "Ja, sa prästen,
men vet du, hur han varit utan
botten? Jo, ser du, di slängde
i honom en röhet länsman.

Då gick botten in och sen har
det inte kommit dit någon
mer.

"Präffjältingen"

För i tiden en "fjälting" -
[= fjärding, liten kumma] som
marken var botten ells lock -
på. I den hade de predikengarn
lyckta i löra blad. När de
så kommit till sluket av kyrko -
året så bara vände de på den
fjältingen och började på nytt.

Färs lantbr. Joh. Andersson

Bärtorp, Hällestads

1586

892727
LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Lantbrukaren Gustav Pettersson
Edet, Torp, Hällestads meddelar:

Jordbyte.

Man säger att hela Torps by har
har legat här vid Edet [som är ut -
flyttat norr om den andra byn vid skifte]
Och en annan säger är att de förr
skulle ha bytt bort området vid Edet
för en tunna salt

Även har jag hört att de
bytt bort en gård i Torp för
ett mjölkfat och en blod -
haka. Det var under nöd -
är.

28 28

2838

Om skatt

shall vara nergränd under afd
på den gård som min far [riks-
dagsmannen Per Gustav Pettersson]
ägde i Brystorp [Hällestads] söder om
byn på skogsriflet

Märken i berg

Likaledes i Brystorp vid stigen
till jägestorp. Det är som om en
tupp stött i berget och som en
pipa eller tobaksprung legat där
och som en kall legat där. Mörkna
blev när bergen varo "mjuka"

[Dessutom meddelade S. P. ötskilliga
upplysningar om byn Taip]

1586

29.

LUNDSS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Före lantbrukaren Anders

Petter Andersson, Flumpen Torp,
Hällestad redogjorde för byn Torp
efters mina frågor med utgångs-
punkt från gårdskartorna. Det-
utan berättade han följande

"Därra ölik"

Ett stycke norr ut vid Ormhult
Bo rocken. Närke men nära
gränsen fanns en smedja det man
för öven härfjän. Den smedjan
kallades för "Badda" och smeden
för "Kalle i Badda". Hans pojkar
var era skålmar som ställde till

30

många hyss. En gång drog en del bönder förbi smedjan. Det var en hel föra. Då sprungo pojkarna ut och lade en glödhet slaggbit i hökarsen på rista åket. Körkolen märkte det inte. Nu följde pojkarna efter och hade mycket roligt när de sågo att det töjade vienna i höet. Om detta sa fadern: "Då va olikt, påjke" - "mer kennre han inte bestraffe där för han va så saktnodiger". Sen var det ett ordspel: "Då va olikt, sa Halle i Badda.

1) "hökarse" = start nät som var så hapsatt att de kunde lägga foder i det.

2) "olikt" [utal "olikt"] = dåligt.

1586

8/31

Byfogde

LUND'S
FOLKMINNESARKIV
UNIVERSITETS

hade man i Törp, innan byn var
sprängd vid skiftet. Denne kunde
vara det i flera år å rad om han
ville och hos honom sammankallades
trädde byggeborna, när det var
något. De sammankallades genom
att en "bykavel" sändes omkring.
Den var 4: kantig och med rem i
Borta nu. Två trummor fanns
i Törp, och de användes nog mest
 till vargskall. De slogs sänder
 i mitt minne. Den ena gjorde
 de två väskappor av genom att
 våga itu den. Varje bande hade
 en vargprik och ett vargnät och
 en vargtrap fanns i hagen Sand-
 fallet söder om Sandhagsböcken.

Suffarekavel

hade de också i Torp så att de olika bönderna fingo hyra luffare i tur och ordning eftersom de kommo. De hade en kavel till "notkavel" som vändes omkring av not-fogden [som hade överinseendet över byns gemensamma not] när han ansåg det var tjänligt att ut och dra not. De hade närskild notbod med alla fiske-redskapen i. En av kavlarna var trekanlig men antingen det var luffare- eller not- kan jag inte säga.

[Denna kavel hade R. P. Andersson lyckats rädda under och förvarade den ännu. Jag uppmunrade

1586

LUND S UNIVERSITET S
FOLKMINNESAKEN

33

JJ

honom att skänka den till Hällestads

Hembygdsförening, vilket han även gjorde, och i vars samlingar den sedan

den befinner sig. Det är den enda

kavel i original från de gamla byalagens tid, jag påträffat. Hällestads.

Men allmänt hade man sådana, för

skilt var buffaekaveln viktig, ty

den använd att jämt bland vänderna

i byn fördela den tunga det innebar

att husberget de kringvandrande,

som varo talrikare innan fattig-

värden var ordnad. Egentligen var

det blott innan rocknen som de

fattiga fingo gå.]

Kon som jaktkund.

"Pelle Schubert" kallades en kon

bodde här omkring någon stans. Han hade en ko, som han dresserat att gå med honom i skogen, när han skulle jaga, så de skogsfåglar bara hikade på kan som sprang mellan träden. Så kom Pelle åt med att skjuta dem. Så skulle han välja hon. På marknaden frågade näringarna: "Går ho på tjäder?" [Kan man tjädra henne]. Pelle och Hubert hörde fel och trodde de frågade om "ho gick på tjäder" och svorade. "Ja, ho går på äre [vå] [både]" [ore] å tjäder".

Tontar

Karl Allard var bodde i Grindstugan. I stugan sade att i ett stall här

i Torp fanns tomter "å när di
inte höll örnings i stallet kunne
di få sej en herring utå lämka".

Tungt lass

kän inte hästarna få om en här
"flägrönn" i selstickorna.

[med "tungt lass" menas när något
höll sig troddes ha kommit på
åhet så att hästarna knappt
kunde gå med. "Flägrönn" är
kvistar av rönn som växa i
andra träd eller i stubbar]

Märkliga träd

"Orno tall" var en väldig tall
som stod vid vägen på gränsen

3636

8881

Torps och Örnans ägor (alltså mellan Hällestad och Bo socken. Närke.)

"Vid landsvägen nära Torps by [”Gamle bynn” där alla gårdarna lågo före skiflet] stodo förr 3 väldiga ekar som kallades ”Tärpe eker”. De varo ett ögonmärke för vägförande och mycket antalade. I sismåningom blevo de för gamla och togas bort.

Arbetaren Johan Andersson, Gräshagen, Brystorp, Hällestad, amhi. 70 år. visade mig ”so-sten” ”Korsten”, den gamla hytten varav nu blott lämningar återstoda samt redogjorts för Brystorp med utgångspunkt från bykartorna samt berättade bl. a. följande.

2227

1586

Midsommarsång

Janns här i Brystorp på gårds-
tomten till den gård, som nu äges
av Ask [gården litha D c], men
den togs bort, när farmin var en
20 år.

yätteberget.

är beläget på gården Hamsängen
i Brystorp söderut i skogen. Där
ska en jätte ha stått och slungat
en sten mot Hällestads kyrka.
Men jätten slant så att det blev
märken efter honom i berget och
även efter pipan. ~~flyftas på samma~~
~~beig som å vid~~ Stenen lade sig
vid "gamle bynn" [där hela byn låg]

going on yesterday, and many
people are now being sent this information.
Now [if I still wished] I'd be
as near myself as in that spot we
are in.

President's

"representative" who is typical is
and represents the other politicians in
agreements with us. This is not
the sort best suited from either
side. Well, let's think nothing of it,
and depend on ourselfs. And
nothing of anything, except what
you want to know. I am
told about that "soft" "open shop" idea.

98

1586

8

före skiflet]" Den sten va så stor
iā. två laggöle [ladugårdar] " men
sprängdes bort för en del är sen.

UNIVERSITETS
MINNESARKIV

Galge

ta min far att det varit på Brägs-
torps mark nära shället Olles-
hem. En åker där kallas än för
Galgtappa och en fall minns jag
som kallas för Galgtallen. Men
inte viste min far om de ha
hängt upp någon i den galgen.

[Högligen han nästan hängt sig där. Ur atts-
plat, man ej har varit här.]

[Det förfaller mig ganska otaligt
att det verkligen varit galge här. Jag har
endast denne upplysning. Kan det blott
ha komma av, att nästan hängt sig själv
där i närheten.]

and I am not well

not in or with self feeling very well
not feeling full up and may
not be able to eat anymore

reback

post
reback

darten

well I know took the my mom on
well I really don't know what
if no rolled it's nothing. most
of common that we do opposite
well. will take if rolled real
about me by more than than
up like well is easier on you to you

posture

and you will get the right posture

but not give you the wrong posture

JG

1580

LUND'S UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

39

Penningekittlarna.

Lantbrukaren Alvar Malmoms-
son i Stockhult i nordliga Hällestad.
redogjorde för dessa gårdar och ställen
samt meddelade en sägen som han
hört :

Kurvikens är en vik i sydvästra
hörnet av Elgsjön. Öster om den är
en udde, Näck-mon, med Frätt-
viken öster om. Innan öster därom
på stranden ett brant berg som
heter "Roperehälla" som stupar
tvärbrant i sjön. [allt på Elg-
sjöns södra strand] Utanför denna
"Roperehälla" ska det finnas
två kittlar med pengar ute i
sjön.

Wagtail

is not the original?

and with such individuals

stella's gillies is the best i can

call his racing track if they prefer

not much region or elsewhere than

Karlskrona. - Lund

atmosphere in the sea is mentioned

is not the stella's singing in the rock

of the sea, now that the birds

can't sing there with no other medium

now goes toward the sea nests in

sogets now "alliburgell" which

is old spelling which I used but

now "gillies" [Bart's other name]

now if the sea "alliburgell"

the region from which it is

now called

now called

1586

80.

Lantbrukaren Per Gustaf Andersson i Bygget [3 mindre jordbruk
försällda från Stockhult o belägna
öster därom] omkr. 70 år berättade:

Om kobotare

LUND UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

"Marits i Kurn" [väl = Maurity]
var ko-botare och hade människor
och hade mycke hyst för rej
när han bota djur.

["Kurn" (=kuren) kallades ett ställe
på Stockholms mark norr om de båda
större gårdarna].

De döda

Anders Andersson bande i Gulltorp ~
(Hällstads). Han ködde alle lik till

1586

graven under 35 års tid i hela tiden
dåmkring. En gång en morgon, när
solen gick upp tyckte han att
det varit råmt ett svart maln
för solen, men gamman hans sa
att då var inget. Men han såg
att in i stugan kom en hel hop
med vita gestalter men en va
svartklädd. Det var alla som
han hört till graven, men den
svartkladde ha dött olyckligt.
"Då tyckte han att da var lemant".

Sjöa.

En gubbe från Näset [vid Elg-
sjöns norra strand men hörande under
Elghult] ha varit vid Stockhult
och skulle ros hem åt men kom

1586

Y2

42

LUND'S UNIVERSITET'S
FOLKMINNESARKIV

ungens hans utan öka [ekan] bara
för upp på Stockholmslånet igen
och när han fått till så satt det
ett vackert fruntimmer i ökan.

Då sa han: "Va i Herrans namn å
du för en" "Då damp ho ner i sjön
igen såm en sten!"

[Det är genomsående drag att vid ~
nämndande av Guds namn försinnes spöken]

"Ja ha sitt sjöraet mäng
gånger. En gång samm ho äter
öka när ja rodde å ho hade så
blankt hår, så en kunne spegla
sej i't"

Kitheln.

Vid den s.k. "Spektore-gubben sing"

43

1586

vid Tvätterget vid Elgsjön såg,
ja tros det var Henriksson, en
kopparkittel ute i sjön. Han
satte märke, men det försvann,
och han såg inte till kitteln mer
I jämför vid

Före lantbrukaren Joel Andersson i Gulltebo, Hällestads, över 70 år
redogjorde för dess gårdar. De åro
två vordera om $\frac{1}{2}$ mantal. Körakill
Dansstorpsherrgård. Joel var brukare
hitt 1918 [då hans måg övertog] och
hade då varit d^at i 33 år. Före
honom hade hans far Anders Andersson
brukat gården i 38 år och före
honom dennes far med samma namn

1586

44

LUNDSS UNIVERSITETSFOLKMINNESARKIV
44

under 35 år. Före denne hans far
i 45 år. Men vad denne hette mindes
inte joel. Enligt denna uppgift
har alltså samma släkt i 4 led
far till san är 1918 brukat samma
gård i 151 år, vilket torda kunna
anteknas som en ej alltför ~
vanlig sak särskilt då det gäller
arrendegårdar. Den andra gården
har ej varit samma släkt på men
en arrendator var där i 53 år.

Joel berättade om gårdarna ~
med hus, ågare och ågor m.m. samt
de sägner han hört.

Om Gulltebo

Gulltebo skall här länge sen

1586

ha varit "egendom" [= i bondehänder]
men en bonde där shall ha handlat
med järn med smederna vid Falk-
stråms bruk [järnbruk får länge -
ren medlaggt där nu Falkstråms
gård är] Men dessa smeder hade -
stulit järnet sam de handlade med.
Därför varit bonden ständ till tinget
men hängde sig i skogen söderut
nära skiljenaden mot Gulltorps ägor
Sen komm Gulltorps ägare om det.
Så så min far.

Gamla Gulltebo

skall ha legat nära gränsen mot
^(röder ut) Gulltorp, ha de sagt för mig,
och där synes märken än i dag.

86

1586

[Jöel Andersson följde med och visade
 mig dessa märken. Det var i till -
 sammanslagningstidens hagen söder om gården. Där foto -
 graferade jag det gamla ladat (se föreg vid.)
 Ett stycke därifrån i boken visades
 märkena efter "stuga ve gamle Fullto -
 bo". Det var namn en fyrkantig sten -
 fast 7x4 m. stor samt en del små
 stenrösen i närheten. Det är rätt
 nära gränsen mot Fulltorps ägor. ~
 Har nu verkligen Fulllebo legat ~
 där? Utan att äga bevis därfor måste
 det dock påpekas att "gamle Fulltebo"
 ligger rätt nära sjön Fullten varefter
 det nog har namnet, men det nu
 varande Fulltebo ligger ju vid Elgsjön.
 Gården kan ha flyttats men behållit
 sitt namn]

Dear Sirs
I have the honor to inform you that I
have been appointed by the
Government of India to
represent the Government of
India at the Conference of
the International Institute of
Agriculture which is to be held
at Madras from the 1st to the 15th
of December. I will be present
at the Conference and will be
available for consultation
with you during my stay
in Madras. I hope to be able
to meet you at your convenience
and to discuss with you
the various problems
of agriculture in India.